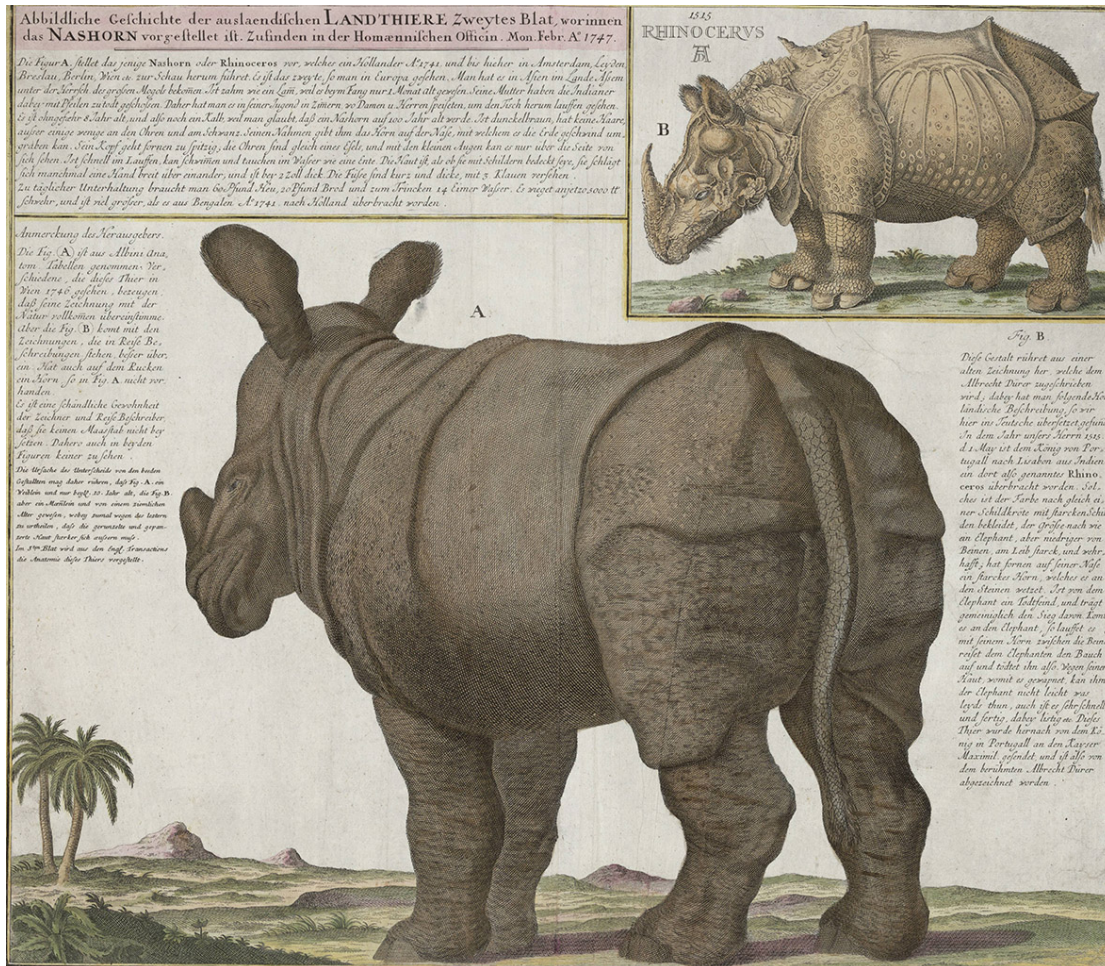

accessed 9 February 2025

Noor Janse, Levende neushoorn tentoongesteld 18e eeuw

Toen ik onderstaande tekst voor het eerst onder ogen kreeg, kon ik niet geloven dat er middenin een relaas over armengeld zomaar een rhinoceros, ofwel neushoorn, opdook. Wat deed zo'n beest daar?

Ik bleef maar struikelen met mijn ogen over het misplaatste dier. Gedurende enige tijd trachtte ik de letters tot een ander, meer plausibel woord te kneden. Toen dat na herhaalde pogingen mislukte, nam ik enkele bochtige virtuele zijstraten en kwam uit bij Jan Albert Sichterman. In 1738 nam Sichterman een babyneushoorn mee uit de provincie Assam. Het verhaal wil, dat het dier rondliep in zijn huis, totdat het in 1740 te groot en te onhandelbaar werd. Toen schonk hij het aan VOC-schipper Douwe Mout.

Gerrit Harting uit onderstaande rekesten trouwt in 1740 met Marretje Mout, naar alle waarschijnlijkheid een zus van Douwe. Eenmaal ingetrouwd in de familie Mout, is hij kennelijk werkzaam in de familieonderneming: het tegen betaling vertonen van de neushoorn.

moete worden geremitteert.
De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad in Remonstrants verzoek
di Aunlterende laten t blyven by de afgegevene
apofille van den 30 gk 1744 an Remonstrants
Op den Requeste van Gerrit Harting
vloetende sekere tyd, om een dier
Rinoceros genaamt op t merckt in een
tente te laten besien
De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad accorderen Remonstrants verzoek
in voegen gedaan voor de tyd van 6 weeken, mits dat
een
een vierde daarvan ten profite van de
gemene Armen deser Stad kome.

(blz 16) and top of p.17

Archief: 1605 Stadsbestuur van Groningen (2), 1594 – 1815

605 1744 nov 23 - 1746 mrt 11

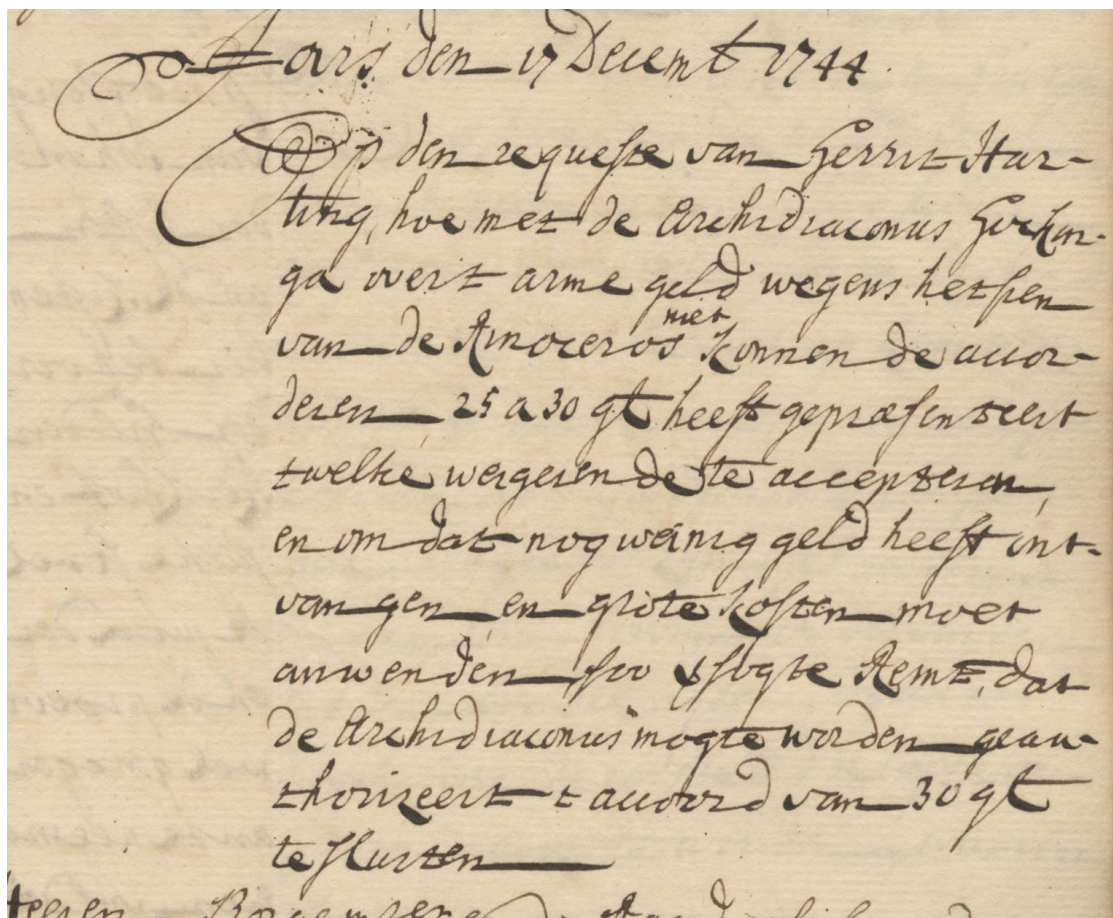
Op den Requeste van Gerrijt Harting
versoekende sekere tijd, om een dier
Rinoceros genaamt op t merckt in een
tent te laten besien

De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad accorderen Remonstrants verzoek
in voegen gedaan voor de tijd van 6 weeken, mits dat
[next page]
een vierde daarvan ten profite van de
gemene Armen deser Stad kome.

Als je de 18e-eeuwse kranten erop naslaat, blijkt dat de neushoorn daarna op talloze plekken wordt tentoongesteld voor zes stuivers per persoon. In Nederland, in Duitsland en vele andere landen. Hij wordt vervoerd 'op eenen Wagen met twaalf paerden bespannen, en in eene groote Houte Kas opgesloten', zo meldt de Oprechte Haerlemsche courant in 1753.

Iedereen die iets bijzonders te vertonen heeft in de stad moet een vierde van zijn inkomsten afstaan aan de armen. Gerrit wil het op een akkoordje gooien, omdat hij nog weinig heeft verdiend, maar wel veel

kosten heeft gemaakt. Je kunt je voorstellen dat het goed zorgen voor een neushoorn geen sinecure is en behoorlijk wat geld kost.

The image shows a handwritten document in Dutch, dated 17 December 1744. The text is written in a cursive script on aged paper. The first line reads 'Jovis den 17 Decemb 1744.' The main body of the text describes a request from Gerrit Harting to the Archidiaconus Gockinga regarding the poor's contribution to the Rinoceros. It mentions that the contribution of 25 to 30 guilden has been presented, but it is being refused, and that the Archidiaconus must bear the costs of collection. The text ends with 'te sluiten' and a signature 'De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad gelasten den'.

Jovis den 17 Decemb 1744.
Op den requeste van Gerrit Har-
ting, hoe met de Archidiaconus Gockin-
ga over t arme geld wegens het sien
van de Rinoceros ^{niet} konnen de accor-
deren 25 a 30 gt heeft gepraesenteert
t welke wegerende te accepteren,
en om dat nog weinig geld heeft ont-
vangen en grote kosten moet
anwenden soo versogte Remonstrant, dat
de Archidiaconus mogte worden geau-
thoriseert t accord van 30 gt
te sluiten
De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad gelasten den

Verzoek van Gerrit Harting om minder inkomsten af te staan aan de armen, 17 december 1744.

Groninger Archieven (1605-605, blz 25)

Transcriptie van bovenstaand rekest van 17 december 1744 (blz 25):

Jovis den 17 Decembris 1744.

Op den requeste van Gerrit Har-
ting, hoe met de Archidiaconus Gockin-
ga over t arme geld wegens het sien
van de Rinoceros niet konnende accor-
deren 25 a 30 gulden heeft gepraesenteert
t welke weigerende te accepteren,
en om dat nog weinig geld heeft ont-
vangen en grote kosten moet
anwenden soo versogte Remonstrant, dat
de Archidiaconus mogte worden geau-
thoriseert t accord van 30 gulden
te sluiten

De H. Heeren Borgemeesteren ende Raad gelasten den

Remonstrant om tijn silveren ducats an den armen
geduirende sijn verblijf alhier te voldoen.